

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 24. oujka 2010.

Albert Veliki

Draga braćo i sestre,

Jedan od najvećih učitelja skolastičke teologije je sveti Albert Veliki. Naslov "veliki" (magnus), kojim je ušao u povijest, pokazuje širinu i dubinu njegova učenja, koje ga je resilo zajedno sa svetošću ivota. No već se njegovi suvremenici nisu ustručavali pridavati mu naslove koji su isticali njegovu iznimnost; jedan od njegovih učenika, Ulrik iz Strasbourga, nazvao ga je tako "čuđenjem i čudom našega doba".

Rodio se u Njemačkoj početkom 13. stoljeća i još je kao mladić otišao u Italiju, u Padovu, sjedište jednog od najglasovitijih srednjovjekovnih sveučilišta. Posvetio se studiju takozvanih "slobodnih umjetnosti": gramatike, retorike, dijalektike, aritmetike, geometrije, astronomije i glazbe, to jest opće kulture, pokazujući ono tipično zanimanje za prirodne znanosti, koje će ubrzo postati omiljeno područje njegove u specijalizacije. Za svog boravka u Padovi pohađao je crkvu otaca dominikanaca, kojima se zatim priključio polaganjem redovničkih zavjeta. Iz hagiografskih izvora se daje zaključiti da je ta odluka kod Alberta sazrijevala postupno. Snani odnos s Bogom, primjer svetosti braće dominikanaca, slušanje govora blaenog Jordana Saksonskog, nasljednika svetog Dominika na čelu Reda propovjednika, bili su to presudni čimbenici koji su mu pomogli svladati svaku sumnju, pobjeđujući također protivljenja vlastite obitelji. Često nam, u mladosti, Bog govori i pokazuje nam naš ivotni plan. Kao za Alberta, također za sve nas osobna molitva hranjena Gospodinovom riječju, često pristupanje sakramentima i duhovno vodstvo prosvijetljenih ljudi

predstavljaju sredstva koja pomau otkriti i slijediti Boji glas. Redovnički je habit primio od blaenog Jordana Saksonskog.

Nakon svećeničkog ređenja, poglavari su ga odredili za poučavanje u raznim teološkim studijskim središtima pridruenim samostanima otaca dominikanaca. Brilljantne intelektualne osobine su mu omogućile da usavrši studij teologije na najglasovitijem sveučilištu toga doba, onom u Parizu. Već tada je Albert otpočeo onaj izvanredno plodonosni rad kao pisca, koji će nastaviti kroz cio svojivot.

Bile su mu povjerene odgovorne zadaće. God. 1248. zaduen je da otvori teološki studij u Kölnu, jednom od najvanijih gradskih sjedišta u Njemačkoj, u kojem je ivio u više navrata i koji mu je postao drugom domovinom. Iz Pariza je sa sobom u Köln poveo svog vrsnog učenika, Tomu Akvinskog. Bilo bi dovoljno spomenuti tu njegovu zaslugu da je bio učitelj svetoga Tome, pa da se gaji duboko štovanje prema svetom Albertu. Među tom dvojicom velikih teologa se uspostavio odnos uzajamnog poštivanja i prijateljstva, dakle dviju ljudskih osobina koje veoma potpomau razvoj znanosti. God. 1254. Albert je izabran za provincijala Teutonske provincije (Teutoniae) otaca dominikanaca, koja je obuhvaćala zajednice raširene na golemom području Sjeverne Europe. On se isticao po gorljivosti kojom je vršio tu slubu, posjećujući zajednice i dozivajući neprestano subraći u pamet vjernost, nauk i primjere svetog Dominika.

Njegovi darovi nisu promakli onodobnom papi Aleksandru IV. koji je htio određeno vrijeme Alberta uz sebe u Anagniju – gdje su pape često odlazile – u samome Rimu kao i u Viterbu, da se okoristi njegovim teološkim savjetima. Isti ga je Vrhovni svećenik imenovao biskupom Regensburga, velike i slavne biskupije, koja je međutim prolazila kroz teško razdoblje. Od 1260. do 1264. Albert je vršio tu slubu s neumornom predanošću, uspijevajući zavesti mir i slogu u gradu, preustrojiti upe i samostane te dati novi zamah karitativnom radu.

God. 1264. Albert je dobio od pape Urbana IV. dopuštenje da se povuče s te slube i da se ponovno vrati svojim zadaćama predavača, znanstvenika i pisca. Kako je bio čovjek molitve, znanosti i milosrđa, uivao je veliki ugled u svojim istupima, u raznim događajima koji su se zbili u Crkvi i društvu toga doba: bio je prije svega čovjek pomirenje i mira u Kölnu, gdje je tamošnji nadbiskup ušao u oštri spor s gradskim institucijama; tijekom Drugog lyonskog sabora 1274., kojeg je sazvaopapa Grgur X., svim se silama trudio podupirati jedinstvo između latinske i grčke Crkve, koje su se odvojile nakon velikog raskola na Istoku iz 1054.; on je pojašnjavao misao Tome Akvinskog, na koju su upućivani prigovori pa čak i potpuno neopravdane osude.

Umro je u sobi svoga samostana Svetog kria u Kölnu 1280. i ubrzo su ga braća počela častiti. Crkva ga je predloila na čašćenje vjernicima proglašivši ga 1622. blaenim a zatim i svetim 1931., kada ga je papa Pio XI. proglasio crkvenim naučiteljem. Riječ je o nesumnjivo primjerenom priznanju tome velikom Bojem čovjeku i glasovitom poznavatelju ne samo istina vjere, već mnogih drugih područja znanosti; naime, već samo jedan pogled na bezbrojna djela daje shvatiti kako je

Albert bio izvanredno naobraen i da su ga njegova enciklopedijska zanimanja navela da se bavi ne samo filozofijom i teologijom, poput ostalih svojih suvremenika, već također svim drugim tada poznatim disciplinama, od fizike do kemije, od astronomije do mineralogije, od botanike do zoologije. Zato ga je papa Pio XII. imenovao zaštitnikom njegovatelja prirodnih znanosti i prozvan je također "Doctor universalis" upravo zbog širine svoga područja interesa i svojega znanja. Zacijelo, znanstvene metode koje koristi sveti Albert Veliki nisu iste one koje će se koristiti u narednim stoljećima. Njegova se metoda jednostavno sastoji u promatranju, opisivanju i klasifikaciji proučavanih pojava.

Ipak, on nas moe mnogočemu naučiti. Prije svega, sveti Albert pokazuje da između vjere i znanosti nema suprotstavljanja, usprkos stanovitim nerazumijevanjima do kojih je dolazilo u povijesti. Čovjek vjere i molitve, kakav je bio Albert Veliki, moe ozbiljno njegovati proučavanje prirodnih znanosti i napredovati u spoznaji mikrokozmosa i makrokozmosa, otkrivajući zakone vlastite materiji, jer sve to pridonosi jačanju eđi za Bogom i Bojom ljubavlju. Biblija nam govori o stvorenom svijetu kao prvom jeziku kojim Bog – koji je najviši um, koji je Logos – objavljuje nešto o sebi. Knjiga Mudrosti, na primjer, kae kako su prirodne pojave, urešene veličinom i ljepotom, poput djela nekog umjetnika, po kojima, po analogiji, mi moemo upoznati Tvorca stvorova (usp. Mudr. 13,5). Sličnom sam se slikom posluio obraćajući se članovima Papinske akademije za znanosti, kada sam rekao kako se prirodni svijet moe usporediti s knjigom koju je napisao Bog, koju mi čitamo na temelju različitih znanstvenih pristupa (Govor sudionicima plenarne skupštine Papinske akademije za znanosti, 31. listopada 2008.). Koliki su znanstvenici, naime, tragom svetog Alberta Velikog, provodili svoja istraivanja nadahnuti divljenjem i zahvalnošću pred svijetom koji se, u njihovim očima znanstvenikâ i vjernikâ, pojavljuje kao dobro djelo mudrog Stvoritelja punog ljubavi! Znanstveno se proučavanje pretvara dakle u himan hvale. To je dobro shvatio veliki astrofizičar našega doba Enrico Medi, za kojeg je pokrenut postupak za proglašenje blaenim, koji je zapisao: "O, vi tajanstvene galaksije..., ja vas promatram, brojim, shvaćam, proučavam i otkrivam, dopirem do vas i sabirem vas. Od vas uzimam svjetlo i to svjetlo pretvaram u znanje, uzimam gibanje i pretvaram ga u mudrost, uzimam blistave boje i pretvaram ih u poeziju, uzimam vas zvijezde u svoje ruke i drhteći cijelim bićem podiem vas iznad vas samih i u molitvi uzdiem k Stvoritelju, jer mu se samo preko mene vi zvijezde moete klanjati" (Le opere. Inno alla creazione). Sveti Albert Veliki nas podsjeća da između znanosti i vjere postoji prisna povezanost i da znanstvenici mogu prijeći, kroz svoj poziv na proučavanje prirode, istinski i očaravajući put svetosti.

Njegova izvanredna otvorenost uma otkriva se također u kulturnom radu koji je on preuzeo s uspjehom, to jest u prihvaćanju i prepoznavanju vanosti Aristotelove misli. U doba svetog Alberta, naime, širilo se poznavanje brojnih djela toga velikog grčkog filozofa koji je ivio u četvrtom stoljeću prije Krista, prije svega na polju etike i metafizike. Ona su pokazivala snagu razuma, objašnjavala s lucidnošću i jasnoćom smisao i strukturu stvarnosti, njezinu inteligibilnost, vrijednosti i cilj ljudskih djelovanja. Bio je to istinski kulturni preokret. Međutim, mnogi su se kršćanski mislioci pribojavali Aristotelove filozofije, prije svega zato što je ona, u obliku u kojem su je predstavljali njezini

arapski komentatori, tumačena tako da je, bar u nekim točkama, izgledala nespojiva s kršćankom vjerom. Nametala se dakle dvojba: jesu li razum i vjera jedno s drugim u opreci?

U tome se krije jedna od zasluga svetog Alberta: on je sa znanstvenom strogošću proučavao Aristotelova djela, uvjeren kako je sve ono što je stvarno racionalno spojivo s vjerom objavljenom u Svetom pismu. Drugim riječima, sveti je Albert Veliki tako pridonio oblikovanju samostalne filozofije, odvojene od teologije i ujedinjene s njom jedinstvom vjere. Tako je u 13. stoljeću rođena jasna distinkcija između tih dvaju znanosti, filozofije i teologije, koje, u međusobnom dijalogu, skladno surađuju na otkrivanju istinskog čovjekova poziva, koji udi za istinom i blaenstvom; prije svega teologija, koju sveti Albert naziva "afektivnom znanošću", ukazuje čovjeku na njegov poziv na vječnu radost koja proizlazi iz punog prianjanja istini.

Sveti Albert Veliki je bio kadar saopćiti te pojmove na jednostavan i razumljiv način. Kao pravi sin svetog Dominika rado je propovijedao Bojem narodu, kojega je osvajala njegova riječ i primjer njegova ivota.

Draga braćo i sestre, molimo Gospodina da u svetoj Crkvi nikada ne nedostaje učenih, pobonih i mudrih teologa poput svetog Alberta Velikog te da pomogne svakom od nas da primijenimo u vlastitom ivotu "formulu svetosti" koju je on slijedio u svojem ivotu: "Htjeti sve ono što elim za slavu Boju, kao što Bog eli za svoju slavu sve ono što On eli", naime suobličavati se uvijek Bojoj volji kako bi smo htjeli i činili sve i uvijek na Njegovu slavu.

Papin pozdrav hrvatskim hodočasnicima na hrvatskom:

S velikom radošću pozdravljam sve hrvatske hodočasnike, a na poseban način policajce iz Splita, liječnike i osoblje dječje bolnice iz Zagreba te nastavnike i gimnazijalce iz Mostara. Dok iščekujemo Kristov ulazak u Jeruzalem i njegovo predanje u volju Očevu, prepoznamo koliko nas je ljubio te, slijedeći njegov primjer ljubimo svoju braću. Hvaljen Isus i Marija!